

Převod infrastrukturního majetku VaK do vodárenských společností

Josef Nepovím

Podmínky pro rozvoj a obnovu vodárenské infrastruktury jsou v zájmu péče o zdraví lidu, životního prostředí a z dalších důvodů hodných veřejnému zájmu. Města a obce, stejně jako další investoři proto realizují výstavbu vodovodní a kanalizační sítě, včetně jejich příslušenství s požadavkem následného převodu tohoto majetku do majetku vodárenských společností za účelem jeho komplexní správy a následného provozování. Obecně závazné právní předpisy, jež v posledních letech zohledňují také legislativu Evropské unie, stanovují povinnost vlastníků vodovodů nebo kanalizací pro veřejnou potřebu (dále také vodovody nebo kanalizace) vytvářet rezervy finančních prostředků na rozvoj vodovodů a kanalizací a jejich reprodukci. Cílem tohoto příspěvku je pojmenovat další téma, a to převod infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací formou nepeněžitěho vkladu do základního kapitálu vodárenských společností, jako alternativní tvorbu zdrojů na jejich rozvoj a obnovu.

Úvod

Jak už bylo uvedeno v příspěvku nazvaném „K obnově vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu“ v čísle 2/2019 časopisu Sovak, alternativním způsobem financování obnovy vodárenské infrastruktury, ale i jejího rozvoje, je převod majetku investic měst a obcí, jakož i dalších investorů, do vlastnictví vodárenských společností za účelem výkonu jejich správy a následného provozování. Nelze v žádném případě popřít, že v současné době je ve vlastnictví měst, obcí a dalších investorů značná část majetku vodovodů nebo kanalizací zhotovených z jejich nových investic, který přichází v úvahu převést do vlastnictví vodárenských společností. Převod majetku vodovodů nebo kanalizací do vlastnictví vodárenských společností by měl probíhat způsobem, kdy tento převod je vždy spojen s ohodnocením tohoto majetku, které pokrývá reálné realizační náklady převáděné infrastruktury, a tím získání maximální možnosti odpisů z takto získaného majetku. Převod majetku vodovodů nebo kanalizací do vlastnictví vodárenských společností v současné době probíhá různými způsoby. Základními způsoby převodu majetku vodovodů nebo kanalizací do vodárenských společností je vklad s následným navýšením základního kapitálu společnosti a převod mimo základní kapitál. Převody infrastrukturního majetku vodovodů nebo kanalizací mimo základní kapitál společnosti se provádějí buď úplatným převodem (koupí), nebo bez úplaty (darem). Vzhledem k tomu že vodárenské společnosti nehopodář s finančními zdroji na nákup infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací za celkové realizační zdroje majetku, úplatné převody infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací mimo základní kapitál bývají spojeny s úplatou většinou pokrývající pouze část realizačních nákladů majetku, a tím vzniklou následnou možností odepisovat majetek, nikoliv z celkové jeho hodnoty majetku, ale z hodnoty uvedené v kupní smlouvě.

Nelze proto popřít, že nejčastějším způsobem převodu vodovodů nebo kanalizací do vodárenských společností je nepeněžitým vkladem a následným navýšením základního kapitálu společnosti, a to z důvodu, že tento převod je vždy spojen s ohodnocením tohoto vkladu, který pokrývá reálné realizační náklady převáděného majetku, a tím získání maximální možnosti odpisů z takto získaného majetku, které jsou směřovány zejména do rozvoje vodovodů a kanalizací a jejich obnovy. Z postavení vodárenských společností vyplývá, že základní kapitál je tvořen nepeněžitými vklady staveb vodovodů a kanalizací investované městy a obcemi, případně pozemky, které se pod citova-

nými stavbami nacházejí. Stavby investované jinými osobami než městy a obcemi se přímo od takového investora do základního kapitálu vodárenských společností nekládají. Převod infrastrukturního majetku vodovodů nebo kanalizací investovaný jinými osobami než městy a obcemi se do základního kapitálu společnosti vkládá prostřednictvím města nebo obce. To znamená, že investor, kterým je jiná osoba než město nebo obec, stavbu vodovodu nebo kanalizace po kolaudaci převede nejdříve na město nebo obec, následně pak město nebo obec vloží tuto stavbu jako nepeněžitý vklad do základního kapitálu společnosti. Jsou známy i postupy, že investor, kterým je jiná osoba než město nebo obec před kolaudací převede investování na město nebo obec, čímž po kolaudaci se stane vlastníkem zhotovené vodárenské infrastruktury a postupuje, jak je níže uvedeno.

Nepeněžitým vkladem může být jen penězi ocenitelná hodnota, kterou společnost může hospodářsky využít, což u vodárenských společností vodovody a kanalizace naplňují. Obecně se dá říci, že proces převodu infrastrukturního majetku vodovodů nebo kanalizací jako nepeněžitý vklad do základního kapitálu společnosti je předepsán příslušnými kogentními ustanoveními zákona č. 89/2012 Sb., novým občanským zákoníkem (dále jen OZ), zákonem č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích (dále jen ZOK) a stanovami společnosti, od kterých se nelze odchýlit. Jde o proces, který je pod dohledem notáře, neboť rozhodnutí o zvyšování základního kapitálu se osvědčují veřejnou listinou (notářským zápisem). Podle ZOK rozhodování o změnách základního kapitálu náleží do kompetence valné hromady společnosti. Ustanovení § 511 a nás. ZOK připouští, že valná hromada může pověřit představenstvo společnosti, aby za podmínek stanovených zákonem a stanovami rozhodlo o zvýšení základního kapitálu společnosti upisováním nových akcií, nejvýše však o jednu polovinu dosavadní výše základního kapitálu v době pověření. Pověření představenstva nahrazuje rozhodnutí valné hromady o zvýšení základního kapitálu a určí jmenovitou hodnotu a druh upisovaných akcií, jejich formu a který orgán společnosti rozhodne o ocenění nepeněžitěho vkladu na základě posudku znalce.

Konečně je třeba v úvodu uvést, že v zájmu vodárenských společností zásobit obyvatelstvo pitnou vodou a odvádět, čistit nebo jinak zneškodňovat odpadní vody, vodárenské společnosti v rámci svých podnikatelských aktivit a rozvoje infrastruktury vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu jako investor zhotovují vodovodní a kanalizační sítě v obcích a městech jejich re-

gionů. Část volných finančních prostředků na tyto investice je poskytována jednotlivými obcemi a městy ve formě půjček s požadavkem převodu těchto finančních prostředků do základního kapitálu vodárenských společností za úpis příslušných akcií (kapitalizace půjček), což je námětem na pojmenování dalšího tématu.

Převod infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací v majetku měst a obcí jako nepeněžitý vklad do základního kapitálu společnosti na základě rozhodnutí valné hromady (představenstva) společnosti

Již před samotným rozhodnutím o zvýšení základního kapitálu společnosti nepeněžitými vklady je nutné provést řádnou inventarizaci infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací, který přichází v úvahu ke zvýšení základního kapitálu společnosti. V prvé řadě je třeba oslovit zastupitelstva měst a obcí (vlastníky tohoto majetku), zda chtějí infrastrukturní majetek vodovodů a kanalizací do základního kapitálu společnosti vnést, zda majetek má úplnou majetkovou a ekonomickou dokumentaci, zda majetek není zatížen právními a faktickými vadami. Vzhledem k tomu, že nová právní úprava daná OZ vodovody a kanalizace charakterizuje jako nemovitosti, zastupitelstva měst a obcí zveřejní svůj záměr o vnesení na úřední desce po dobu uplynutí předepsané lhůty pro zveřejnění. Zastupitelstva měst a obcí po projednání a schválení záměru vnesení nepeněžitých vkladů do základního kapitálu společnosti zašlou společnosti příslušné výpisy usnesení zastupitelstev, kde bude uveden souhlas s vnesením tohoto majetku do základního kapitálu společnosti. Hodnoty nepeněžitých vkladů se stanoví oceněním na základě znaleckého posudku za využití obecně uznávaných standardů a zásad oceňování. Oceněním nepeněžitých vkladů je stanovena hodnota pro upisování akcií. Hodnoty nepeněžitých vkladů se zjišťují uznávaným nezávislým odborníkem (znalcem), kterého určí představenstvo společnosti.

Zvýšení základního kapitálu rozhodnutím valné hromady (představenstva) probíhá ve dvou krocích. Prvním krokem je rozhodnutí valné hromady (představenstva) o zvýšení základního kapitálu (tzv. záměr). O zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady rozhoduje valná hromada (představenstvo) společnosti na základě hlasování. Usnesení valné hromady (představenstva) o zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady upsáním nových akcií obsahuje:

- a) částku, o kterou má být základní kapitál zvýšen, s určením, zda se připouští upisování akcií nad nebo pod navrhovanou částku,
- b) připouští-li se upisování akcií nad nebo pod částku navrhovaného zvýšení, určení orgánu, který rozhodne o konečné částce zvýšení,
- c) počet, jmenovitou hodnotu, druh upisovaných akcií, jejich formu nebo údaj, že budou vydány jako zaknihované cenné papíry,
- d) určení zájemce k upsání nových akcií,
- e) předmět nepeněžitých vkladů a výše ocenění,
- f) místo, kde lze upsat akcie
- g) upisovací lhůtu,
- h) emisní kurz upisovaných akcií,
- ch) místo a lhůtu pro vnesení nepeněžitých vkladů.

Usnesení valné hromady (představenstva) o zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady se osvědčuje veřejnou listinou (notářským zápisem), a proto je nutné na jednání valné hromady (představenstva) zajistit notáře. Usnesení valné hromady (představenstva) o zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady se zapisuje do obchodního rejstříku. Představenstvo společnosti je povinno návrh na zápis podat bez zbytečného odkladu.

Po zapsání usnesení valné hromady (představenstva) společností o zvýšení základního kapitálu nepeněžitými vklady se přistoupí ke druhému kroku, a to k samotnému upsání akcií a splacení nepeněžitých vkladů. Při zvyšování základního kapitálu nepeněžitými vklady předem určený zájemce (město/obec) upisuje akcie písemnou smlouvou o upsání akcií uzavřenou se společností s úředně ověřenými podpisy. Splacení nepeněžitých vkladů vodovodem nebo kanalizací se provádí „tradicí“, tj. předáním a převzetím na základě písemného zápisu o vnesení nepeněžitých vkladů. Jak už bylo uvedeno, vzhledem k tomu, že nová právní úprava daná OZ vodovody a kanalizace charakterizuje jako nemovitosti, nezapisované do katastru nemovitostí, je nutné vedle zápisu o vnesení nepeněžitých vkladů ze strany vkladatele (města/obce) předložit písemné prohlášení o vnesení nepeněžitých vkladů s úředně ověřenými podpisy. Po vyhotovení smluv o upsání akcií, zápisu o vnesení nepeněžitých vkladů a prohlášení o vnesení nepeněžitých vkladů se tyto dokumenty nechají opět projednat a schválit příslušnými zastupitelstvy měst a obcí. Po schválení, s potvrzenými dokumenty města a obce, předají společnosti výpisy z usnesení zastupitelstev o schválení předložených dokumentů k potvrzení v společnosti. Nepeněžitě vklady musí být splaceny před podáním návrhu na zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku. Současně se navrhuje vymazání předmětného usnesení valné hromady (představenstva) o zvýšení základního kapitálu. Po upsání akcií a po splacení nepeněžitých vkladů společnost předloží návrh na zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku. Po zapsání zvýšení základního kapitálu společností do obchodního rejstříku předá společnost jako emitent proti potvrzení městům a obcím příslušné akcie. Vlastnické právo k nemovitým věcem (pozemky a stavby, jsou-li součástí pozemku) evidovaným v katastru nemovitostí, přechází na společnost na základě pravomocného rozhodnutí o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí s právními účinky ke dni podání návrhu na povolení vkladu. Návrh na povolení vkladu vlastnického práva se podává po zápisu zvýšení základního kapitálu společností do obchodního rejstříku.

Závěr

Převod majetku vodovodů a kanalizací do obchodních korporací za účelem vykonávání jejich komplexní správy a následného provozování má zásadní vliv na rozhodování o dalších investicích rozvoje a obnovy vodovodů a kanalizací. Platné právní předpisy upravující postavení a působnost měst a obcí jako územních samosprávních celků výslovně zakotvují, že tyto veřejnoprávní korporace mohou k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku, zakládat obchodní společnosti nebo mít majetkovou účast v již založených obchodních společnostech. Toto poněkud obecné konstatování je konkretizováno v § 23 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, kde je stanoveno, že územní samosprávné celky se mohou stát účastníkem (akcionářem) na činnostech obchodních společností, na jejichž činnosti se podílí svým majetkem.

Vzhledem k výše uvedenému lze závěrem shrnout, že přes shora uvedené přesto dochází k rozdílným přístupům jednotlivých vodárenských společností, resp. měst a obcí při řešení otázek vlastnictví infrastrukturních majetků vodovodů a kanalizací a jejich převodů. Předložený článek má za úkol tyto rozdílné přístupy sjednotit a s odkazem na právní regulaci upravit skutečnosti důležité pro řešení převodů infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací do vodárenských společností.